

André Rieu's World Stadium Tour Grensverleggend in ontspannen sfeer

De wereldtournee van André Rieu – begonnen in Toronto – is niets minder dan grensverleggend. Een stage van zo'n 130 meter breed en 34 meter hoog (op de locaties waar dat mogelijk is), 600m² ijsbaan, fonteinen met een doorsnede van 13 meter, 36 paarden, 250 artiesten, een gouden ballroom van 21 x 15 meter, 450 ton aan staal en een zeer internationale crew verbazen vriend en vijand. Op uitnodiging van Patrick Hop (PRO FM Events) keken we rond bij de opbouw in de LTU Arena in Düsseldorf en pas dan blijkt je de omvang van de productie te kunnen beseffen.

De technici rondom André Rieu moeten vorig jaar vreemd hebben opgekeken toen de Limburgse violist zijn volgende idee opperde. Het was in Wenen, bij zijn concert bij het beroemde paleis van keizerin Sissi; Schönbrunn. Hij vond het de mooiste setting waarin hij ooit had opgetreden en zei: "Hier wil ik mee de wereld over. Kunnen jullie dit nabouwen op een manier dat het inderdaad meegenomen kan worden over de hele wereld?" Zo geschiedde en het resultaat bleek verbluffend: een exacte kopie van Schönbrunn, waarbij zelfs de hekwerken, ramen en de vloer overeenkomen met de 'echte' variant in Oostenrijk. In feite zijn er nu drie verschillende sets mogelijk, afhankelijk van de omvang van de locatie waar opgetreden wordt. Bij de primeur in Toronto (waarover later meer) stond er de grootste variant, in Düsseldorf de kleinste,

die overigens nog altijd een meter of zestig in de breedte telt.

Soepel

Patrick Hop (PRO FM Events) levert gedurende de hele wereldtour een x-aantal stagehands. Op het moment van spreken (vrijdag, een dag voor de show) is het betrekkelijk rustig – de laatste puntjes worden op de 'i' gezet – en zijn een kleine veertig mensen van PRO FM aan het werk. "Maar op de echte productiedagen hadden we zo 150 man rondlopen", vertelt Hop. "Op zondag was het inrichtdag en op maandag zijn we echt begonnen. Op maandag en dinsdag waren vooral het staal en decor aan de beurt en vandaag is het vooral nog de afwerking. Morgen is er nog een repetitie, 's avonds is de show en daarna wordt er meteen weer afgebroken. Woensdag moet hier

namelijk alweer gevoetbald worden." Voor Hop en zijn mannen is de week soepel verlopen. De Limburger is dan ook zeer tevreden over de gang van zaken: "In Toronto heeft het op enkele vlakken behoorlijk tegen gezeten. De stroomvoorziening was bijvoorbeeld niet goed, op de heenweg waren wat containers met spullen verdwenen en bovendien is de manier van werken daar heel anders. In Amerika en Canada heb je te maken met de 'Unions' en dat is toch net even wat anders. Na twee uur wordt een keer heel hard 'koffie!' geroepen en dan legt iedereen alles neer. Dan gaan ze dus echt met honderd man aan de koffiemachine staan, dat kun je je hier niet voorstellen. Hier loopt het allemaal uitstekend. Er is nog niet één mannetje niet op komen dagen en iedereen is mooi op tijd, ook omdat we de mensen hier in de buurt hebben on-

dergebracht en ze dus niet steeds heen en weer hoeven te reizen."

Druk op de schouders

De productie is zoals gezegd gigantisch en dus is ook in de voorbereidingen al behoorlijk wat tijd gaan zitten. "Wij zijn er zelf vanaf november 2007 bij betrokken", vertelt Hop. "Ook de productie van het decor (de bespoten aluminium platen waaruit het kasteel is opgetrokken) hebben wij gedaan. Tien weken lang zijn onze mensen bezig geweest met het spuiten van die platen." Daarna vloog de boel dus naar Toronto, waarna Patrick Hop van Pierre Rieu (zoon van André Rieu én supervisor) het vriendelijke verzoek om ook in Canada te komen kijken, zodat hij zou weten waar hij aan begon. Hop: "Toen ik daar kwam, de omvang van de productie zag en hoorde van de problemen die ze daar hebben gehad, toen voelde ik toch wel even druk op mijn schouders komen. Pierre heeft toen ook aangegeven dat hij PRO FM zoveel mogelijk met de hele tour wilde meenemen."

Flexibel

Patrick Hop spreekt over een heel prettige klus, wanneer hem gevraagd wordt hoe het is om voor deze megaproductie te werken. "De communicatie is goed en dat komt de samenwerking ten goede. Opvallend misschien, omdat er nogal wat verschillende

nationaliteiten rondlopen. Iedereen is met zijn eigen dingen bezig, maar ondertussen schuift het allemaal heel mooi in elkaar. Rieu is ook omgeven door goed personeel. Het gaat er allemaal relaxed aan toe, maar als er geknald moet worden, dan wordt er geknald. Je merkt gewoon dat het klopt en daarom heerst er nu ook zo'n ontspannen sfeer", zegt hij. Het is misschien wel het meest typische aan de hele productie. De gigantische omvang en de gemeenschappelijkheid waarmee alles toch gebeurt. Hop: "Het is ook een zaak van flexibel zijn. Men is bereid elkaar te helpen als het nodig is en daarom heb je ook absoluut niet het gevoel dat er allemaal verschillende partijen aan het werk zijn." Bij PRO FM staat veiligheid hoog in het vaandel, meldt Hop nog: "Door de jaren heen heb ik veel onnodige dingen zien gebeuren en daarom ben ik daar fel op. Iedereen draagt werkschoenen, helmen en opvallende hesjes. Als ze dat niet op orde hebben, dan komen ze de vloer niet op en mensen zonder heftruckcertificaat komen echt niet op zo'n ding te zitten."

'Construction site technology'

Het bovenstaande moet Chris Organ als muziek in de oren klinken. Hij is in Düsseldorf aangesteld als 'Health & Safety coördinator', maar heeft ook al jarenlange ervaring als stagemanager, productiemanager en site coördinator. Al zo'n dertig jaar ge-

leden begonnen bij een tour van Thin Lizzy en nu dus beladen met karrenvrachten aan ervaring. Vorig jaar nog was hij als site coördinator betrokken bij de wereldtournee van Genesis. "Maar dit hier is wel een héél interessant project", begint de vriendelijke Engelsman. "Het is echt gigantisch, alsof je een complete construction site meeneemt van locatie naar locatie. Er komt heel veel bij kijken. Heftrucks, hoogwerkers, een gigantische staalconstructie. Dit is niet meer het gewone staging, maar echt 'construction site technology'." Organ ziet zoals gezegd toe op de veiligheid bij deze productie. "Ik zorg ervoor dat er niks uitgeladen wordt voordat ik iedereen bij elkaar heb gehad voor een veiligheidsbriefing. Daarbij leg ik dan mijn basisregels op het gebied van veiligheid uit. De mensen moeten een helm dragen, evenals veiligheidsschoenen en een felgekleurd jack of vest. Ze moeten namelijk gezien kunnen worden. Bovendien moet iedereen die het dak in gaat een volledig harnas dragen, de gereedschappen moeten gezeurd aan hun riemen zijn en telefoons en dergelijke gaan echt niet mee de lucht in. Het is belangrijk om zo'n standaard te creëren waarin iedereen zich kan vinden." Chris Organ heeft zelf twaalf jaar rigging gedaan en heeft door de jaren heen veel onveilige dingen gezien: "Vooral in Zuid-Amerika en een land als India bijvoorbeeld, dat is gewoon eng. Ik kan dan

niet gewoon maar toekijken, maar voel me dan juist gedwongen mensen te laten stoppen met werken totdat zo'n onveilige situatie is opgelost. Mensen moeten zich bewust zijn van de gevaren en dat is ook de reden voor de briefings. Aan het eind van de briefing zeg ik altijd dat ze al die dingen moeten dragen om zich te beschermen tegen zichzelf én tegen alle anderen. Zo is het precies en hier zie ik ook dat het echt serieus genomen wordt. In deze industrie is op dit gebied sowieso al wel een cultuurverandering aan de gang en eigenlijk zou er gewoon naar één duidelijke standaard toegewerkt moeten worden."

Goede voorbereiding

Van Chris Organ leidt de tocht naar Johan (Joop) van de Heiligenberg, een in Canada woonachtige Nederlander en namens het Canadese bedrijf Solotech verantwoordelijk voor de rigging tijdens de hele wereldtour van André Rieu. Ook hij oogt ontspannen op deze laatste dag voor de grote show: "Het is dan ook allemaal zeer soepel verlopen", verklaart hij. "Natuurlijk hangt er hier nogal wat in het dak, maar een goede voorbereiding en planning zijn vaak al de helft van het werk. Als het op de locatie dan ook nog eens allemaal blijkt te kloppen, dan krijg je de situatie zoals we die hier hebben: iedereen kan nu redelijk op zijn gemak de details checken, de laatste plooiën gladstrijken en dus ontspannen naar de show toewerken. Over de afgelopen week ben ik dan ook uitermate tevreden."

Logistieke kluiif

Op de vloer komen we Richard 'Ritchie' Bovee tegen. In 1999 begonnen bij Rieu, toen nog met het bouwen van lichtsets. Door de jaren heen ging het 'bedrijf Rieu' groeien en groeide Bovee mee tot de 'projectmanager lighting' die hij nu is: "Ik ben dus verantwoordelijk voor het licht en alles wat daar bij hoort. Met name logistiek gezien is het een hele kluiif, omdat we naast deze tour ook nog andere shows doen, zoals de jaarlijkse show in Maastricht. Eind juni staat het hele kasteel in de Amsterdam ArenA, begin juli doen we dan de show in Maastricht en meteen daarna is er alweer een outdoorshow in Leipzig. Dat maakt het allemaal behoorlijk complex." Het lichtplaatje is ontworpen door lichtoperator/designer Maurice Verbeek, die al heel lang betrokken is bij Rieu. Hij houdt zich bezig met het show- en zaallicht, wat Rieu zelf heel belangrijk vindt. Bovee: "Hij wil namelijk altijd contact hebben met het publiek. Hij zit er zelf trouwens sowieso echt bovenop en weet ook precies wat hij wel en niet wil. Alles wat we maken gaat dan ook in goed overleg met hem, aangezien de final decisions toch echt door hem genomen worden."

Fonkelingen

De opzet is in Düsseldorf zoals gezegd wat kleiner dan in Toronto, wat dan natuurlijk ook geldt voor het licht. "Wat hier nu met name hangt is Mac 2000 Wash, Vari*Lite 2500, Showguns en er zijn bijvoorbeeld elf volgspots. Vier in de fronttruss, drie op sta-

ge, twee in de ballroom en twee op de tribune. Normaal gesproken zijn dat er vier, maar hier is dat niet nodig omdat er in deze versie ook minder aan paarden en koetsen is dat gevolgd moet worden. Nu is er maar één koets - met Sissi erin - en die wordt opgepikt door de twee spots op de tribune - 4K's van Robert Juliat", vertelt Bovee. Ook het decorlicht is voor André Rieu heel belangrijk, weet hij verder: "Overall moeten fonkelingen zijn. In het decor hebben we eigenlijk drie verschillende levels gecreëerd: op 0 meter, 6 meter en 22 meter hoogte. Onderaan beginnen we met Mac 250's die allemaal lijntjes op het decor gaan maken. Op 6 meter staan Mac 2000's Wash die lijntjes maken op de pilaren en op 22 meter hebben we een hoop conventioneel licht, dat met name de beelden en vazen en dergelijke mooi uitlicht en ook de hekwerkjes mooi tot zijn recht laat komen. Het hele gebouw wordt met name vanuit de fronttrussen door Mac 2000 Wash in kleur gezet. Het idee is verder dat we de pilaren een contrastkleur geven, zodat het er allemaal heel fraai uitkomt." Waren er in Toronto de nodige problemen, in Düsseldorf is het voor Bovee allemaal soepel verlopen: "De hele opbouw is goed verlopen en dat betekent dus ook dat wij volgens onze plannings konden werken. Theoretisch gezien bouwen we dit hele verhaal in vijf shifts van twaalf uur. Op dit moment werken we ontspannen naar de show toe en zijn er dus geen kopzorgen meer. We zien de show dus met vertrouwen tegemoet."

Lekker gevoel

Productiemanager bij André Rieu is Roos Aerts, die we spreken aan de rand van het immense podium. Ze spreekt van een soepele week: "Anders dan in Toronto, waar de show wel een succes was, maar het verder wat chaotisch verliep allemaal. Hier gaat het echt boven verwachting goed. Vandaag – de vrijdag voor de show dus – hadden we als buffer ingedeeld, maar dat blijkt eigenlijk niet nodig. Dat is wel een lekker gevoel inderdaad." Aerts noemt het een fantastische productie om aan te mogen werken: "Het is zo gigantisch groot, maar toch heerst er rust op de werkvloer. Dat komt mede omdat je met vaste partners werkt, die je dus kent en waarvan je weet dat ze weten waar ze mee bezig zijn." Volgens Aerts is men met de realisatie van de set heel dichtbij het originele plaatje kunnen blijven: "Toen André Rieu met zijn plan kwam, dachten we 'hij heeft weer iets bedacht'. We gingen er mee aan de slag en van Rieu moet het dan ook allemaal precies hetzelfde zijn, of je het nu over de ramen, de hekjes of de vloer hebt. Wat dat betreft is hij heel perfectionistisch en dat slaat over op de rest. Als je de hele boel dan vervolgens opgebouwd ziet worden en het blijkt ook nog eens allemaal te passen zoals je het bedacht hebt, dan is dat wel echt een grote kick."

Vertrouwen

Vooraf moest uiteraard bedacht gaan worden van welk materiaal het gigantische kasteel nagebouwd moest gaan worden. Omdat in verschillende landen gebouwd moest gaan worden, moesten dus de allerstrengste regels nageleefd worden en daarbij bleek dat eigenlijk alleen aluminium te gebruiken was. Voor het bedenken van de constructie kwam men terecht bij Marianne Lechner (Lechner Event Competence GmbH). "Aangezien je daarmee helemaal aan het begin van de productie staat, is het hele project voor ons al vroeg begonnen", vertelt de Duitse. "Voor de eerste plannen hebben we gekeken naar de locatie in Toronto en op basis daarvan zijn we begonnen." De opbouw hier in Düsseldorf ging volgens Lechner van een leien dakje: "In twee keer 24 uur hadden we alles staan. Maandag waren de voorbereidingen, dinsdag zijn we begonnen en woensdagavond waren we klaar." Tijdens elke shift zijn 20 bouwers, 32 stagehands, 31 klimmers en 5 deco-mensen bezig geweest met het podium. "En dat ging allemaal goed", vertelt Lechner. "In Toronto waren de lokale werklui een stuk minder goed en daarom is het een heel goede beslissing geweest om voortaan de hele crew zelf mee te nemen. Dat is bovendien een veilig idee, aangezien je elkaar moet kunnen vertrouwen. Ze weten nu waar ze

mee bezig zijn en hoeft niet steeds dingen opnieuw uit te leggen. Dat blijkt de beste manier te zijn en daarom is de sfeer hier nu zo relaxed dat ik nu al bezig kan zijn met de voorbereidingen voor de shows in Amsterdam en Perth bijvoorbeeld."

Fonteinen

Opvallende elementen in de set zijn de twee ijsbanen en de enorme fonteinen, exacte kopieën van de fonteinen in Wenen. Job Rijdsdijk van JMR Waterworld kreeg een telefoontje uit Maastricht. Of hij even naar Rieu producties wilde komen voor een gesprek. De vraag was of JMR Waterworld een aantal fonteinen kon realiseren die synchronoos moesten lopen met de muziek van Rieu? "Eenmaal aangekomen in Maastricht, verbaasde ik me over de grootse opzet en

planning die Rieu in eigen beheer was gestart", vertelt Rijdsdijk. "Zestig blokken massief beton van 650 kg per stuk die tezamen de randen van de twee enorme bassins met een doorsnede van 12 meter moesten vormen! Opgesierd met sierlijke decoratieve beelden. Een groot probleem voor ons was het waterniveau. Dit lag op 25 cm en onze pompen hebben minimaal 45 cm nodig. Door de lage waterstand en de twaalf bruisstralen die acht à tien meter hoog kunnen spuiten, moesten we de pompen aanpassen, pompframes verlagen en de stijgbuis naar de nozzels toe inkorten. In deze stijgbuis zitten ook de stabilisatoren die de bruisstraal mooi strak houden. Dit werd dus nog een erg lastig verhaal. Tevens waren wij genoodzaakt een kap te fabriceren die moest voorkomen dat de te lage

waterstand een trekkolk zou veroorzaken. Hierdoor zou de pomp lucht trekken en niet werken." Dit alles moest ook nog eens binnen vier dagen gerealiseerd worden, omdat anders de laatste verscheping van containers met podiummateriaal richting Canada gemist zou worden. Rijdsdijk: "Er ontstonden voor ons een paar hectische dagen, omdat er op hetzelfde moment ook nog een watershow moest worden geproduceerd voor de opnames van de nieuwste DVD van DJ Tiesto in Kopenhagen. Even een paar nachten doorgewerkt, maar alles was netjes op tijd gereed. Eenmaal aangekomen in Toronto werden er hoge eisen gesteld aan de afwerking van de fonteinen. Rieu wilde dat de pompen en kabels niet zichtbaar waren. Dus hebben we onder water afdekkingspanelen gemaakt van blauwe folie en deze verzwaard met roestvaste strippen. Ook de multikabels mochten het pad naar backstage niet kruisen, omdat de paarden en koetsen last konden hebben van de verhoogde afdekkingspanelen. Dus, alles moest omhoog bij de oversteek, en dan nog eens langs het immens grote decor van 135 meter lengte om backstage te komen, dit alles vergde dus veel kabellengte. Al met al was het een enorme uitdaging. Maar als dan de fonteinen in werking worden gezet en we zien de reactie van het en-

thousiaste publiek, zijn wij ook weer trots dat we een bijdrage mogen leveren aan deze fantastische tour."

Ijsvloeren

Voor de twee ijsbanen (elk 300m²) werd aangeklopt bij Ice-World. Het fraaie aan die banen is dat ze door het decor heen zijn gebouwd. De schaatsers stappen backstage de baan op en schaatsen dan, als het ware door het kasteel heen, richting publiek. Omdat de ijsvloeren precies moesten passen in het decor, zijn zij speciaal voor deze productie geproduceerd. André Rieu Productions heeft voor Ice-World gekozen omdat deze als enige zowel organisatorisch als technisch in staat is om alle wensen te vervullen. Alles wat ook maar even te maken heeft met de ijsbanen – André Rieu Productions zorgt alleen maar voor de ondergrond en het water – wordt namelijk door Ice-World geregeld. Tot nu toe heeft Ice-World naar volle tevredenheid de ijsvloeren verzorgd voor de voorstellingen in Toronto en Düsseldorf. De mensen van Ice-World zeggen al uit te kijken naar de voorzetting van de samenwerking en ze hopen dan ook hun bijdrage te mogen blijven leveren aan de grootste reizende show ooit ter wereld.

